

Реферат на тему: "Героїчне минуле українського народу в ранній творчості Т.Г.Шевченка"

Тарас Шевченко

Героїчне минуле українського народу
в ранній творчості Т.Г.Шевченка

У ранній період творчості (1838-1843 р.) Т.Г.Шевченко багато уваги приділяв історичній тематиці. Однією з головних його тем є боротьба українського народу проти поневолення польською шляхтою. Уже в "Кобзарі" 1840 р. була надрукована поема "Тарасова ніч" (1838). В основу твору покладено події травня 1630 р., коли відбувся бій козаків проти військ польського гетьмана С.Конецпольського під Переяславом. На чолі боротьби стояв Тарас Трясило.

Обізвався Тарас Трясило Віру рятувати, Обізвався орел сизий Та й дав ляхам знати!

Повстання проти армії польського гетьмана Конецпольського очолював Тарас Трясило (Тарас Федорович). Вирішальний бій стався під Переяславом 22 травня 1630 р., після трьох тижнів запеклої боротьби козаки розбили армію Конецпольського.

Наливайко Северин - ватажок народного повстання проти шляхетської Польщі в кінці 16 ст. (1594-1596); був захоплений у полон і страчений у Варшаві 1597 р. З ім'ям Наливайка пов'язано багато пісень та легенд.

Приваблювала Т.Г.Шевченка і тема боротьби українського народу проти турецько-татарських загарбників. Вперше вона порушена у поемі "Іван Підкова" (1838), також опублікованій у "Кобзарі" 1840 р.

Іван Підкова - козацький ватажок другої половини 16 ст. відомий в народі походами проти турків. Про його морський похід відомостей немає.

Поема композиційно складається з двох частин. У першій розповідається про минулі часи, які протиставляються сучасному Шевченкові становищу України. Туга за минулим, помітна деяка ідеалізація минулого.

Було колись - в Україні Ревіли гармати; Було колись - запорожці Вміли панувати. Панували, добували І славу, і волю...

Було колись добре жити На тій Україні...

У другій частині безпосередньо відтворюється морський похід. Яскраво виділяється образ сміливого отамана - керівника походу. Він наділений надприродною силою:

А попереду отаман Веде, куди знає. Походжає вздовж байдака.

Підняв шапку - човни стали. "Нехай ворог гине!..."

...у Царг рад, до султана Подемо в гості! - Надів шапку і знову закипіло море.

Ця гіперболізація бере свій початок з фольклору.

Так малював народ героїв у легендах, піснях, думах, таким бачив своїх героїв-предків (образ Данила Нечая у пісні "Ой з-за гори високої"). А в думі "Отаман Матяш

старий" герой "на доброго коня сідає, шість тисяч турок-яничар побіждає". Гіперболізований і образ Івана Підкови у Шевченка. Поема підносить гордість народу за героїчну боротьбу в минулому, будить патріотичні почуття.

Якщо у поемі "Іван Підкова" дано лише картину початку походу, то вже у поемі "Гамалія" відтворено весь похід, бій у Царгороді, повернення козаків з перемогою на Батьківщину. Поема написана у 1842 р. і починається вона піснею невольників, створеною під впливом народних дум (про Самійла Кішку, Олексія Поповича, Марусю Богуславську, Івана Богуславця та ін.)

Гамалія не історична особа, але в 17-18 ст. серед козацької старшини було кілька Гамалій. Згадуються вони й у "Истории руссов". Це узагальнений образ козацького ватажка.

Ватажок Гамалія у поемі зображений у тісних зв'язках з козацтвом. Запорожці пливають у Туреччину і "попереду Гамалія байдаком керує".

У Скутарі - передмісті Стамбула - він у самому пеклі бою.

Гамалія по Скутарі - по Пеклу гуляє, Сам хурдигу розбиває, Кайдани ламає.

Під час повернення на Україну пливе останнім:

... пливе Позад завзятий Гамалія: Орел орлят мов стереже...

Гамалія здобуває славу "На весь світ великий, на всю Україну". Запорожці в поемі вималювані яскравіше, ніж у поемі "Іван Підкова". Тут дано зримі картини бою, показано їх відвагу.

Чернець - гетьман Петро Конашевич Сагайдачний. Під його проводом козаки здійснили ряд успішних походів на татарські й турецькі міста-фортеці, які були водночас і невольницькими ринками. Насправді Сагайдачний ченцем не був, він помер 1622 р., від рани, яку дістав у бою під Хотином (1621 р.) Шевченко, як і деякі історики, вважав, що Сагайдачний помер у монастирі.

... Візантія "боїться, щоб чернець Не засвітив Галату знову" (передмістя Стамбула, яке спалив Сагайдачний в одному з боїв"

Широко використана в поемі персоніфікація. Лиман передав Дніпрові журбу-мову, Дніпро зареготався, Босфор схаменувся.

Звертається Т.Г.Шевченко і до другого свого визначного попередника - Г.Квітки-Основ'яненка (1839). Ця поезія теж ввійшла до першого "Кобзаря" 1840 р.

Г.Основ'яненка поет називає "отаманом", "батьком", "орлом сизокрилим". Поезія-послання починається романтичною картиною природи. Тут же згадка про минуле України, яке протиставляється сучасному. Коли на Україні "кров ляха, татарина морем червоніла", тепер же його країна

Обідрана, сиротою

Понад Дніпром плаче;

Тяжко-важко сиротині,

А ніхто не бачить...

У цій поезії Т.Г.Шевченко, оспівуючи минуле, прагне розв'язати важливі проблеми сучасності, з'ясувати

Чия правда, чия кривда

І чиї ми діти.

Минуле повинно давати відповідь на проблеми сучасності. Саме тому поет і закликає Квітку-Основ'яненка співати про славне минуле України, про боротьбу проти поневолювачів. Митець висловлює віру і впевненість, що їй належить велике майбутнє:

Наша дума, наша пісня Не вмере, не загине... От де, люде, наша слава, Слава України!

Т.Г.Шевченко відтворює героїчне минуле нашого народу стилістичними засобами мови: і фонетичними, і лексичними, і морфологічними, і синтаксичними. Адже, за словами П.Воронька, клітиною мислі та артерією сили духу є саме слово. Влучно сказане, образно складене швидше переконує.

У творчості раннього періоду Т.Г.Шевченко оспівав героїчне минуле українського народу. Увагу поета привернули ті моменти минулого, у яких виявилась боротьба народу проти загарбників та пригноблювачів за свою волю й незалежність. Мотив визвольної боротьби є основним у поезіях "Іван Підкова", "Тарасова ніч", "Гамалія", "До Основ'яненка".

У ліричному творчі "Тарасова ніч" відтворено моменти визвольної боротьби українського народу проти польської шляхти.

Ліричні твори "Іван Підкова" й "Гамалія" змальовують героїчні морські походи запорізького козацтва проти турецьких загарбників. Ці твори є, як зазначив І.Я.Франко, "немов дзвінким погуком козацького геройства та відваги й енергії".

У поезії-посланні "До Основ'яненка" поет, оспівуючи героїчне минуле нашого народу, звертаючись до великого митця слова, прагне з'ясувати багато проблем, те, що його найбільше хвилює: "чия правда, чия кривда і чиї ми діти"...

Образи своїх героїв автор замальовує в піднесеному героїчному плані, гіперболічними рисами. твори мають виразно романтичний характер, використано в них ряд народних пісень, в дусі народних дум зображено козаків, що перебувають в турецькій тюрмі.